Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

Nr. 53

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en Noord-Limburg
www.molens.net/landvancuijk

BESTUUR

VOORZITTER	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 0485-478818	5446 PH WANROIJ
	Fax 0842-110623	E-mail: molenvrienden@home.nl
PENNINGMEESTER	Perry Hendriks	De Vang 20
	Tel. 0485-322872	5437 BP BEERS
BESTUURSLEDEN	Stefan Willems	Lupine 3
	Tel. 0485-318028	5432 BT CUIJK
	Twan Jacobs	Hoekseweg 1
	Tel. 0485-372212	6591 XN GENNEP

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 0485-322460	Park 8
	Fax 0842-110623	5446 PH WANROIJ
	GIRONUMMER: 4008385 *onder vermelding adres penningmeester*	

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	Hans Heijs	Steenstraat 85A
	Tel. 0485-577330	5831 JC BOXMEER
	Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen	

Colofon

Jaargang 21, nummer 1, januari 2005
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is • 10,--. Aanmelding kan geschieden door het bewuste bedrag te storten op de girorekening van de vereniging. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers • 1,50.

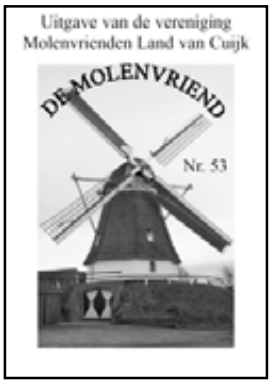

REDACTIE	*Harry Daverveld*	*Mari Goossens*
	Frits Harteman	*Peter Simons*
	Marko Sturm	
REDACTIEADRES	*D. Boutsstraat 25*	*5831 VN BOXMEER*
	e-mail: mari_goossens@wish.net	
	De Erica 2	*5831 RX BOXMEER*
	e-mail: j.m.sturm@tn.utwente.nl	
VERDER WERKTE(N) MEE	*Theo van Bergen, Walter Cornelissen, Gerd Hage en Don Werts*	
ILLUSTRATIES	*Marko Sturm*	

VOORPAGINA *De Bergzicht te Gassel heeft aan de achterzijde een ander aangezicht gekregen. Door het plaatsen van een inrijpoort is het weer net als vroeger (foto Marko Sturm)*

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **Vermogen van de windmolen**
door: Gerd Hage en Marko Sturm
pagina 7 **De molenbiotoop**
inleiding bij een nieuwe serie over de biotoop van de molens in onze regio
door: Marko Sturm
pagina 8 **De molenbiotoop**
huidige toestand van de biotoop van de Bergzicht te Gassel
door: Marko Sturm
pagina 10 **Digitaal molenarchief**
over de vorderingen bij het moderniseren van het verenigingsarchief
door: Don Werts
pagina 11 **Molenpoëzie**
een bijdrage uit de verzameling van Piet Geenen
pagina 12 **Aan de licht**
een molenaar stelt zich voor...
door: Twan Jacobs
pagina 13 **20 jaar Molenvrienden**
voorlopig programma van het jubileumweekend
door: Walter Cornelissen
pagina 14 **Molens in de regio**
de stand van zaken omtrent de molens in onze regio
door: Mari Goossens
pagina 17 **Geschiedenis opleiding**
door: Frits Harteman

Van de redactie

Het is weer enige tijd geleden dat u nummer 52 van de Molenvriend hebt ontvangen. De reden hiervan is terug te voeren tot het aloude probleem - geen of te weinig kopij. Daarbij komt dat een paar leden van de redactie met name Ben Verheijen en Frits Harteman zich resp. geheel of gedeeltelijk uit de redactie hebben teruggetrokken, zodat voor hen een ander aangezocht moest worden en voor dergelijk vrijwilligerswerk staat men tegenwoordig niet in de rij. Desondanks is het toch gelukt een redactie samen te stellen, waarbij wij Mari Goossens bereid hebben gevonden de eindredactie op zich te nemen.
De redactie heeft zich tot doel gesteld de Molenvriend regelmatig, dat wil zeggen 3 à 4 maal per jaar te laten verschijnen hoewel u er rekening mee moet houden dat het niet altijd een even dikke editie zal zijn. We gaan er van uit dat dit moet lukken.
Dit jaar bestaat onze vereniging 20 jaar. Om dit te herdenken heeft een werkgroep 'n aantal activiteiten georganiseerd. Hierover leest u elders meer in deze editie en aangezien er sinds het verschijnen van het laatste nummer van de Molenvriend zich toch wel het een en ander heeft voorgedaan in ons Molenwereldje, is het weer gelukt u met deze Molenvriend van informatie te voorzien.
Wij hopen dat u er enig leesplezier aan mag beleven en wensen u tot slot, al is het aan de late kant, mede namens het bestuur een gezond en gelukkig 2005.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Het bestuur van onze vereniging is na een half jaar met z'n vieren te zijn geweest weer op volledige sterkte, in de persoon van Twan Jacobs hebben we het 5e bestuurslid gevonden. Twan zal zich in dit nummer van de Molenvriend aan U voorstellen. Twan veel succes.

Dan is er goed nieuws van de archiefcommissie, ze zijn volop bezig met het sorteren en inscannen van de archiefstukken. Men hoopt dat het dit jaar klaar kan zijn, en dan is alles gedigitaliseerd en wordt het archief compacter.
De website van onze vereniging wordt binnenkort geheel vernieuwd, er wordt hard gewerkt om alles in een verfrissend nieuw jasje te gieten.
Tijdens de onlangs gehouden molenaarsvergadering heeft Frits Harteman te kennen gegeven te willen stoppen met het werk als hoofdredacteur van onze Molenvriend, dit jarenlange werk was voor Frits te veel geworden en hij wilde de taak een keer aan een ander overlaten. Frits bedankt. Door het stoppen van Frits heeft u nu langer moeten wachten op dit blad dan anders. In Mari Goossens hebben we een nieuwe hoofdredacteur gevonden en nu zal dit blad hopelijk weer regelmatig gaan verschijnen.

Op 18 januari 2005 is het 20 jaar geleden dat de akte van oprichting van onze vereniging is gepasseerd. Daarom worden er in het weekend van 16 en 17 april enkele activiteiten georganiseerd. Op zaterdag 16 april wordt er voor de leden een excursie met aansluitend de gezamenlijke maaltijd georganiseerd, dit zal plaatsvinden in de noord-oosthoek van onze regio nl. Plasmolen.
Op de zondag daarna zal er een fietstocht georganiseerd worden die voert langs de molens die in de buurt van de Maas staan. Deze tocht is voor iedereen uit de regio bedoeld. Op en rond de geopende molens zal het een en het ander te doen zijn, onder andere worden er demonstraties van het molenaarsvak gegeven met de bedoeling om aspirant molenaars te werven, tevens willen we graag het ledenbestand van onze vereniging uitbreiden omdat de vergrijzing ook hier begint toe te slaan. Organisatie succes ermee.

Als laatste wil ik de molenaars er op wijzen dat de arbeidsinspectie vanaf nu controles gaat houden of er op de molens aan de richtlijnen voor RI&E voldaan wordt.

Walter Cornelissen
Secretaris

Agenda

dinsdag 15 maart 2005
jaarvergadering te Wanroij (20:00 uur)

zondag 20 maart 2005
14e Westbrabantse Molendag
Dit in tegenstelling tot eerdere aankondigingen dat deze molendag op zondag 27 maart gehouden zou worden.

zaterdag 16 april 2005
jubileumweekend, excursie voor leden met gezamenlijke maaltijd

zondag 17 april 2005
fietstocht langs in de buurt van de Maas gelegen molens voor alle belangstellenden, met diverse activiteiten bij de molens

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Vermogen van de windmolen

Van ons lid Gerd Hage, leerling-molenaar in onze regio en één van de molenaars van de "Windmühle am Hanselaer Tor" te Kalkar (D), ontvingen wij informatie over het vermogen dat een windmolen kan leveren. Gerd Hage heeft deze informatie verzameld naar aanleiding van de regelmatig terugkerende vraag van bezoekers aan de molen van Kalkar over het vermogen dat een windmolen kan leveren. De molenaars die in onze regio actief zijn, zijn waarschijnlijk ook wel eens met deze vraag geconfronteerd. De redactie heeft daarom enkele resultaten van de berekeningen in dit artikel opgenomen en de begeleidende tekst vertaald en bewerkt tot een artikel. Het voert veel te ver om diep op de achterliggende theorieën in te gaan, hiervoor wordt verwezen naar de bronnen die Gerd Hage heeft nageslagen.

De afmetingen en vorm van wieken van windmolens werden tot het eind van de 19e eeuw door molenmakers en molenmakersfamilies streng geheim gehouden. Pas in 1891 begon de Deense staat, in het bijzonder de Deen La Cour, met een systematisch onderzoek naar de optimale afmetingen en vorm van wieken. Ook berekende hij daarbij het vermogen dat een windmolen onder ideale omstandigheden uit de wind kan halen.

Wind is niets anders dan bewegende lucht. In deze beweging zit energie en met de molenwieken probeert men deze energie zo efficiënt mogelijk over te brengen op de draaibeweging van de wieken en via de verdere overbrengingen in de molen op de werktuigen. De efficiëntie waarmee dit gebeurt hangt onder andere af van de hoek van de windborden en scheien (heklatten) met zeil ten opzichte van de wind en ook van de draaisnelheid. Bij een hogere draaisnelheid gaat er immers meer energie verloren ten gevolge van wrijving. La Cour stelde vast dat bij een "ideale molen" de top van de wiek een snelheid moet bereiken die gelijk is aan 2,4 maal de snelheid van de wind.
Als we uitgaan van windkracht 4 à 5 (windsnelheid 8 m/s), betekent dit dat de uiteinden van de wieken $2{,}4 \times 8$ m/s = 19,2 m/s (circa 70 km/h) moeten gaan. Voor een molen met een vlucht van 24 meter betekent dit een omwentelingstijd van $\pi \times 24$ m / 19,2 m/s = 3,9 s. Dit komt neer op circa 15 omwentelingen per

Tabel: vermogen van de windmolen te Kalkar (vlucht 24 m met Oudhollands wieksysteem) bij diverse windkrachten en zeilvoeringen

			vermogen in pk							
			4 volle zeilen tot. oppervlak 80 m²		2 volle zeilen tot. oppervlak 50 m²		geen zeilvoering tot. oppervlak 20 m²		zonder steekborden tot. oppervlak 17 m²	
windkracht (Beaufort)	wind-snelheid (m/s)	gem. wind-snelheid (m/s)	La Cour	praktijk	La Cour	praktijk	La Cour	praktijk	La Cour	praktijk
3	3,4-5,4	4,4	5	3	3	2	1	1	1	1
4	5,5-7,9	6,7	19	10	12	6	5	2	4	2
5	8,0-10,7	9,4	52	26	33	16	13	7	11	6
6	10,8-13,8	12,3	119	60	74	37	30	15	25	13
7	13,9-17,1	15,5	238	119	149	74	60	30	51	25

minuut en dus 60 enden per minuut. Dit is een snelheid waarvan we in de praktijk weten dat deze voor korenmolens een goede maalsnelheid is. Hieruit valt dus af te leiden dat de typische afmeting van onze molens volgens de theorie van La Cour goed gekozen is.

Voor zijn "ideale molen" kwam La Cour uit op de volgende uitdrukking voor het vermogen *P* in paardenkrachten (pk):

pk,

waarin *A* het totale oppervlak van de wieken (in m^2) is en *v* de windsnelheid (in m/s). Om het vermogen in kW uit te drukken moeten we bovenstaande uitdrukking met 0,7355 vermenigvuldigen.
De wereld waarin wij leven is in de praktijk niet ideaal en daarom gaat de uitdrukking van La Cour niet op. Een betere uitdrukking is daarom:

$$P = A\frac{v^3}{2500} \text{ pk.}$$

De meeste lezers zitten nu waarschijnlijk nog steeds met de vraag: "Wat betekent dit nu in de praktijk?" Daarom is in dit artikel een tabel opgenomen met het vermogen van de molen in pk bij diverse windsnelheden en zeilvoeringen. Deze berekeningen zijn gebaseerd op de molen van Kalkar.

In de praktijk kan het vermogen nog weer afwijken van de waardes in de tabel. Niet iedere molen loopt even goed (verschillen in wrijving) en het wieksysteem heeft een belangrijke invloed op de efficiëntie waarmee de bewegingsenergie in de wind omgezet wordt in beweging van de molen. Tot slot kan een slechte biotoop turbulente wind veroorzaken, wat een afname van het beschikbare vermogen tot gevolg heeft.

Hopelijk krijgt U door dit artikel een indruk van het vermogen van een windmolen. Mocht U meer willen weten, dan zijn er diverse bronnen in de molenliteratuur beschikbaar. Een tweetal Duitstalige boeken staat hieronder genoemd.

Gerd Hage
vertaling en bewerking: Marko Sturm

Bronnen

Otfried Wagenbrett, "**Mühlen, Geschichte der Getreidemühlen, Technische Denkmale in Mittel- und Ostdeutschland",** Dt. Verlag für Grundstoffindustrie, Leipzig, Stuttgart, 1e druk, 1994

Friedr. Neumann, "Die Windkraftmaschinen, Dritte vollständig neubearbeitete Auflage", heruitgave door Martin Conrad als "Windmühlen, windräder und windturbinen als windkraftmaschinen", Reprint-Verlag-Leipzig

De molenbiotoop

Inleiding bij een nieuwe serie

Een windmolen komt als monument het beste tot zijn recht als hij kan functioneren. Wie is het hier nu niet mee eens? Goed onderhoud van de molen is hiervoor noodzakelijk, maar de natuurlijke krachtbron wind moet ook in voldoende mate aanwezig zijn. De omgeving van de molen zorgt hierbij vaak voor problemen, in de vorm van huizen en bomen die de wind tegenhouden of turbulentie veroorzaken. In dit geval spreken we van een slechte biotoop. In het verleden werden molens daarom ver genoeg uit de bebouwde kom gebouwd op een open stuk land of voldoende hoog geplaatst om boven de bebouwing uit te komen. De woning van de molenaar werd bij voorkeur gebouwd in een richting waar de wind niet zo vaak vandaan kwam en een goede molenbiotoop was het gevolg.

Door de bevolkingsgroei zijn dorpen en steden flink gegroeid, zodat molens steeds meer worden ingesloten door de bebouwing en bomen in tuinen rond de molens. In onze regio is bovendien het landschap op veel plaatsen veranderd. Waar vroeger heidevelden waren, is na het staken van de begrazing bos ontstaan. Molens die daar gebouwd waren om een goede windvang te hebben, zijn er wat biotoop betreft drastisch op achteruit gegaan. Als voorbeeld kunnen we bijvoorbeeld de Heimolen te Sint-Hubert en de Bergzicht te Gassel noemen.

In deze nieuwe serie wil de redactie voor ieder nummer een molen uit onze regio bezoeken om de situatie van de biotoop vast te leggen en te vergelijken met de normen die opgesteld zijn door de vereniging De Hollandsche Molen en die ook te vinden zijn in de Basiscursus voor Vrijwillig Molenaar. Aan de hand van de huidige situatie komen we tot een beoordeling op de bij de molenaars bekende schaal van 1 (slecht) tot 5 (goed).

Bij het begin van de serie is het goed om even kort in te gaan op de normen uit het biotooprapport van De Hollandsche Molen. In dit rapport zijn normen opgesteld voor de maximale hoogte van objecten tot 300 meter rond de molen. Deze norm is gebaseerd op een maximale afname van de windsnelheid met 5 %. Dit lijkt op het eerste gezicht een strenge norm, maar men moet bedenken dat het vermogen dat de wind hierdoor aan de molen over kan dragen met 14 % afneemt (voor de meer technisch georiënteerde mensen, het vermogen is evenredig met de 3e macht van de windsnelheid). De eerste 100 meter rond de molen mogen bij een grondzeiler geen objecten aanwezig zijn en bij een berg- of stellingmolen mogen de objecten in deze binnenste cirkel niet boven de berg of stelling uitkomen. Daarbuiten mogen de objecten hoger zijn, volgens de volgende formule:

$$h = \frac{x}{n} + c \cdot z \,,$$

waarbij h de maximale objecthoogte, x de afstand tot de molen en z de askophoogte zijn. De constante c is in alle gevallen gelijk aan 0,2 terwijl de constante n afhangt van de omgeving van de molen. In geval van een open gebied vullen we 140 in, bij ruw gebied 75 en voor een gesloten gebied 50.
Bij een grotere objecthoogte neemt de kracht van de wind sterk af, waardoor de molen minder vaak kan malen en in ernstigere gevallen zelfs ook sterk belemmerd wordt bij het draaien voor de prins. Daarnaast gaat de landschappelijke en monumentale waarde van de molen achteruit, indien hij door bebouwing of begroeiing aan het zicht onttrokken wordt.

Met deze serie wil de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk uitdragen dat een goede molenbiotoop van groot belang is voor het instandhouden van onze molens. Er zijn in onze regio te veel molens die vaak in draaien en malen belemmerd worden. Officieel is de regionale biotoopwacht, een functie die in het Land van Cuijk de laatste jaren vervuld werd door Ben Verheijen, reeds enkele jaren afgeschaft en met het gedwongen vertrek van Ben Verheijen van de molen Jan van Cuijk vervalt zijn vermelding als biotoopwacht aan de binnenkant van de kaft van dit blad. Dit neemt niet weg dat we als molenaars samen kunnen blijven werken aan het oplossen van biotoopproblemen, of dit nu door middel van een gezamenlijke “snoeiactie” of door belangenbehartiging door onze vereniging gebeurt.

Marko Sturm

De molenbiotoop

De Bergzicht te Gassel

De Bergzicht is een duidelijk slachtoffer van de verandering van het Brabantse landschap. Oorspronkelijk gelegen aan de rand van een heidegebied, kende deze molen vroeger een goede windvang. Heden ten dage herinnert alleen een straatnaambordje nog aan de vroegere heide en zorgt een bosgebied voor belangrijke windbelemmering tussen ruwweg de windrichtingen zuidoost en noordwest.
Als logisch vervolg op het malen met windkracht, is het molenaarsbedrijf voortgezet in de veevoederhandel ten noordoosten van de molen. Omdat de wind doorgaans niet uit deze richting komt, geeft dit in de praktijk weinig problemen met draaien en malen.

Het bos aan de westzijde van de molen is eigendom van de gemeente Grave (voor de herindeling viel het gebied onder gemeente Beers). Uit het zuidwesten en westen heeft de molen een redelijke windvang, omdat alle hoge bomen over een afstand van 100 meter gekapt zijn. Het is echter al weer zo'n vijf jaar geleden dat het bos op deze wijze uitgedund is, dus binnenkort zal nieuw onderhoud noodzakelijk zijn.
Aan de zuidkant van de molen is de situatie veel ernstiger, daar begint het bos vrijwel direct bij de molen. Aan de zuidoostzijde heeft molenaar Jan van Haren samen met vele collega's uit het Land van Cuijk in 1998 en 1999 een deel van de bomen gekapt [zie De Molenvriend 38]. De windvang uit deze hoek is hierdoor wel iets beter, maar ook vanuit deze zijde blijft het behelpen.
Aan de oostzijde is er richting de straat redelijk weinig begroeiing. Hierdoor is de molen nog goed te zien vanaf de provinciale weg van Cuijk naar Grave.

Streefsituatie

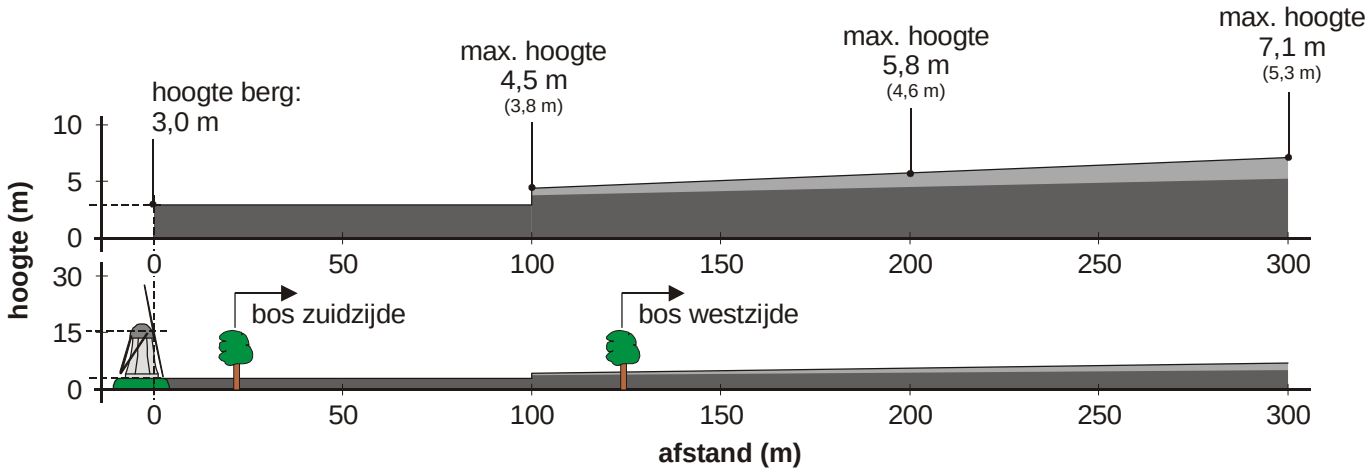

Berekening van de maximale objecthoogte: over een afstand van 100 meter mogen de objecten niet hoger zijn dan de molenberg (3,0 meter), daarbuiten is de hoogte berekend aan de hand van de askophoogte (15,65 meter voor deze molen). De grote getallen geven de uitkomsten op basis van een berekening voor ruw terrein aan (donker- en lichtgrijze gebieden zijn toegestane hoogte), de getallen tussen haakjes de uitkomsten op basis van vlak terrein (alleen donkergrijze gebied toegestane hoogte).
Bij de onderste figuur zijn de hoogte- en afstandschaal gelijk en zijn ter illustratie de molen en de afstand van het bos aangegeven, bij de bovenste figuur is voor de duidelijkheid de hoogteschaal 3x uitvergroot.

Actuele situatie per windrichting

NW: groep hoge bomen zorgt voor veel turbulentie

Beoordeling biotoop:
1 slecht
2 bedenkelijk
3 matig
4 aanvaardbaar
5 goed

W: hoge bomen uit het bos zijn tot ca. 100 meter weggehaald, maar onderhoud blijft noodzakelijk

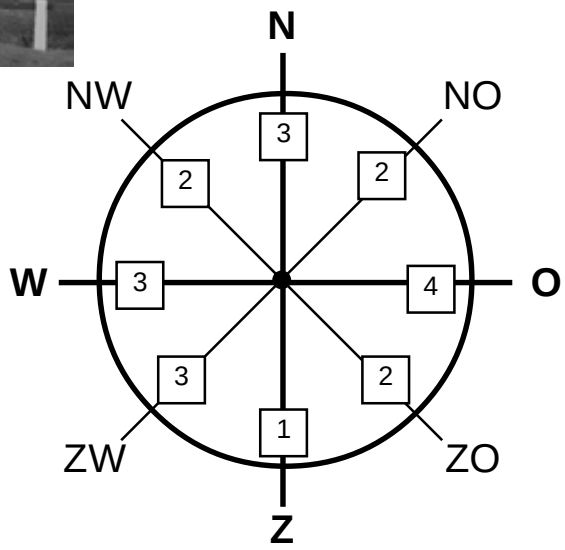

O: redelijk vrij zicht op de straat

Z: bomen hoger dan 15 meter direct aan de overkant van de weg die langs de berg loopt

ZO: het “gat” dat met hulp van vele collega-molenaars gekapt is, is nog goed zichtbaar. Er blijft echter veel windbelemmering over.

Eindbeoordeling

Een berekening van de maximale objecthoogte geeft de figuur op de linker pagina. Zelfs als we uitgaan van de huidige situatie (ruw terrein) zijn nog steeds vele objecten rond de molen te hoog. Als we uitgaan van de oorspronkelijke situatie van het landschap (heidegebied en dus open terrein) is de overschrijding van de normen nog groter.

Geholpen door de Van Bussel-stroomlijning kan de molen nog zeer regelmatig draaien en malen. Een goed onderhoud van de biotoop blijft voor deze molen van het grootste belang, aangezien de meeste windbelemmering van bomen komt en deze blijven maar groeien.

In het Nederlandse Molenbestand van 1997 werd de biotoop beoordeeld met het bedenkelijk (2). In de huidige situatie is deze beoordeling nog steeds van toepassing.

Tekst en foto’s: Marko Sturm

Digitaal molenarchief

Molenarchief Land van Cuijk gaat digitale tijdperk in

Op de jaarvergadering in april 2004 is het archief van de molens in het Land van Cuijk nieuw leven ingeblazen. Een werkgroep bestaande uit Mari Goossens, Frits Harteman, Hans Heijs, Peters Simons, Jos Verberk, Robbert Verkerk & Don Werts is met een nieuw concept aan de slag gegaan. De tot dan opererende Archiefcommissie leidde een sluimerend bestaan. De afgelopen jaren werden weliswaar enkele avonden belegd, waarbij veel uitzoekwerk en knip- en plakwerk werd verricht. Dit heeft geresulteerd in de aanwezigheid van een aantal mappen per molen. Uiteindelijk is er sinds het begin van de vereniging een aanzienlijke hoeveelheid informatie vergaard en door de slechte toegankelijkheid (altijd bij één iemand thuis) en het missen van een heldere structuur is gebleken dat de archiefstukken weinig tot niet geraadpleegd (kunnen) worden. Daarnaast worden de archiefstukken die tegenwoordig binnenkomen, meestal digitaal aangeleverd. Denk daarbij vooral aan (oude) foto's en correspondentie.

Dit alles heeft tot het idee geleid het gehele archief in digitale vorm op te slaan. Naast de toegankelijkheid (bijvoorbeeld via internet of CD-ROM) is vooral de beheersbaarheid een pluspunt. Volgens een van tevoren afgesproken conventie kunnen de diverse archiefstukken digitaal worden aangeleverd en opgeslagen. Tot slot is ook de betrouwbaarheid een groot pluspunt. Een reservekopie maken van een digitaal opslagsysteem is met de tegenwoordige hulpmiddelen kinderspel.

De schaar en de pritt-stift kunnen dus in de bureaulade blijven liggen, maar daar staat tegenover dat scanners hier het toverwoord vormen. Zo kunnen krantenartikelen, foto's (voor zover niet met een digitale camera reeds geschoten), dia's, boeken, folders, flyers, etc. worden gedigitaliseerd door middel van scannen. Maar denk ook aan andere media als (radio)interviews, video's, etc. die als computerbestand kunnen worden toegevoegd.
Originelen hoeven niet meer bewaard te worden, dus dat scheelt weer in de fysieke opslag. Wel is besloten om waardevolle documenten zoals originele foto's, maalboekjes, e.d. op een aparte plaats te blijven bewaren.

Zoals vermeld, is het de bedoeling het eenmaal vormgegeven digitaal archief te ontsluiten. Dit zal bij voorkeur gedaan worden via Internet. De eerste stappen zijn hier reeds voor genomen. Middels een autorisatie kan dan op een speciale website ingelogd worden om een en ander te raadplegen. Op diezelfde wijze kan ook aan een aantal mensen een toegang verschaft worden om het archief bij te werken met nieuw archiefmateriaal. Zodra een en ander actief is, wordt u uiteraard geïnformeerd. In eerste instantie zal informatie over de molens in het Land van Cuijk beschikbaar zijn. In de toekomst komen daar dan ook de molens in Noord-Limburg bij. Misschien krijgt het verenigingsarchief ook nog ooit een digitaal plaatsje.

Don Werts

Molenpoëzie

De Beemster, een grote plas water in Noord-Holland, eertijds gevormd door het veenriviertje de Bamestra, werd in 1612 officieel als drooggemalen verklaard, hoewel men eind 1611 al was begonnen met het graven van sloten. Aanvankelijk begonnen met een aantal van 16 molens is de Beemster uiteindelijk door middel van 41 molens drooggemalen. Later zijn daar nog eens 12 molens bij gekomen, zodat de polder door 53 molens werd droog gehouden. In de jaren 1877 – 1885 kwamen 3 stoomgemalen hun werk overnemen, waarna in de periode van 1880 – 1890 door sloop c.q. brand helaas alle molens van het toneel zijn verdwenen. Op een paar molens in de omgeving schijnen nog wat onderdelen van de oorspronkelijke molens aanwezig te zijn. Naar aanleiding van deze drooglegging heeft Vondel onderstaand gedicht gemaakt.

Frits Harteman

Gedicht op de Beemster

Schoot molen wieken aen, en maelden nalang draeven,
De Beemster tot een beemd, en loosde 't meir in zee.
De zon verwonderd zag de klai nog brak van baren,
En droogde ze af, en schonk ze een groene staatie keurs
De Windvorst vliege er met zijn molenwieken toe,
De snelle windvorst weet de waterwolf te jagen
In zee, vandaar hij U kwam knabbelen, nimmer moe.
De windvorst, om den rouw van Hollands Maeght te paeyen,
Vermits, door storm op storm, zij schade en breuke leè
Vol bloemen geborduurd, vol lovre, ooft en airen,
En tooiden heur hair, bestrooide het vol geurs.
De room- en boterbron kwam uit haar borsten springen.
Het vissig lijf werd vlees, nog maagd en ongerept.

Haar voorhoofts torenkroon quam door de wolken dringen:
Gelijck gemeenlick weelde in hoogheit wellust schept.
Hier jaagt de winthont 't wilt, hier rijt de koets uit spelen,
Men danst, men blanketteert in 's Koopmans rijke buurt,
Hier lacht de goude tijt, in lieve lustprieëlen,
Die voor geen oorloogh schrickt, noch kiel op klippen stuurt.
Verzier van Cypris, hoe zy Cypers quam bekoren:
Ick weet dat dees Godin uit zeeschuim is geboren.

Joost van Vondel

(J.v.Vondels verscheide Gedichten, Amsterdam 1644, blz.342)
(uit de verzameling van Piet Geenen, waarvoor onze dank)

Aan de licht

Twan Jacobs

Als nieuw lid, en dan meteen bestuurslid, ontkom je er natuurlijk niet aan dat je het verzoek krijgt om iets te schrijven voor het verenigingsblad de Molenvriend. Dat ik meteen bestuurslid ben geworden heb ik natuurlijk aan Theo van Bergen te danken. Bij Theo en John Houben ben ik namelijk in mei van 2004 begonnen, en in de eerste de beste vergadering was het Theo die van mening was dat er maar iemand uit het Limburgse in het bestuur moest. Harry Kaak was het daar helemaal mee eens, zolang het Harry maar niet was. Na de nodige blikken van aanmoediging van Theo kon ik natuurlijk niet nee zeggen.

Wie is deze schrijver zult u inmiddels vast wel denken. Deze schrijver is Twan Jacobs, geboren en getogen in het Limburgse Velden en na wat omzwervingen in het diepe zuiden en de roerige Randstad al weer 4 jaar woonachtig in Gennep. Inmiddels al 15 jaar getrouwd met Stefanie en ik heb 2 zonen, Arthur van 10 en Philip van 6.

In mijn dagelijkse leven heb ik eigenlijk niets met molens, ik ben van oorsprong verpleegkundige en na mijn studie aan de universiteit aan Maastricht ben ik altijd op de een of andere manier in de gezondheidszorg werkzaam geweest. Momenteel ben ik werkzaam bij Pantein, een organisatie met daarin het Maasziekenhuis, alle verpleeg- en verzorgingshuizen in deze regio en een woonstichting. Ik ben daar verantwoordelijk voor het Cluster Cuijk met als hoofdvestiging Maartenshof en in het cluster Boxmeer ben ik verantwoordelijk voor het verpleeghuis Madeleine. Daarnaast doe ik nog iets aan automatisering en inkoop en af en toe iets met de administratie.

Molens zitten op de een of andere manier wel in mijn bloed. Van jongs af aan spaarde ik lucifersdoosjes met molens en ik heb me ooit eens voorgenomen om alle molens in Nederland te fotograferen. Gelukkig hebben we tegenwoordig Internet en is het niet zo moeilijk meer om alle molens als foto binnen te krijgen. Mijn peettante is trouwens getrouwd met Matje van de Mulder, de zoon van de laatste molenaar in Velden dus misschien heb ik het op die manier wel meegekregen. Gek genoeg zijn in de omgeving van Velden maar weinig molens gespaard gebleven. Ik herinner me nog wel de romp in Velden, maar verder zou ik tussen Baarlo en Merselo en tussen Afferden en Roermond geen molen weten te vinden.

In de tijd dat ik studeerde ben ik reisleider geweest en toen kwamen de molenkriebels weer flink opzetten. Ik ben toen regelmatig met bussen naar Horn gereden om een bezoek te brengen aan de molen de Hoop, de enige 16-kantige molen in Nederland. Omdat de molenaar geen Engels sprak en de Engelsen geen Nederlands heb ik toen de beginselen van de molen geleerd.

Uiteindelijk duurde het dan toch weer 10 jaar alvorens mijn overbuurman op bezoek was geweest bij Theo. Met de mededeling dat ze molenaars zochten, was hij van mening dat wij dat best met z'n tweeën zouden kunnen gaan doen en op dat moment heb ik mij als leerling aangemeld. De overbuurman uiteindelijk niet, maar die komt wel een keer als hij het wat rustiger krijgt.

Zo ben ik dus in mei bij Theo en John terecht gekomen en na enkele weken doorgestuurd naar Harry Kaak. Met Harry bedien ik nu nog de molens in Gennep (de Reus), Heijen (Gerarda) en Afferden (Nooitgedacht). Het zijn drie totaal verschillende molens en op deze wijze leer je natuurlijk heel veel. Afhankelijk van het weer en wat er geleerd moet worden wisselen we de molens af en malen we regelmatig een zakje meel dat dan weer meegaat om er pannenkoeken van te bakken. Uiteraard bespreken we alle roddels en blijven we hopen dat we eindelijk zeilen krijgen op de Gerarda. Vanaf januari zal ik Harry eventjes in de steek laten omdat ik dan doorga naar de Hamse molen waar ik natuurlijk veel van Jan Selten hoop te leren. En wie weet, misschien loop je me eerdaags wel tegen het lijf.

20 jaar Molenvrienden

Jubileumweekend 16 en 17 april

Dit jaar bestaat de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk 20 jaar en daarom is er tijdens het laatste molenaarsoverleg een commissie gevormd die een activiteit gaat organiseren. De commissie bestaat uit de volgende personen: John Houben, Twan Jacobs, Jan Selten, Stefan Willems en Walter Cornelissen. De commissie heeft in het weekend van 16 en 17 april het volgende georganiseerd.

Op zaterdag 16 april hebben we een excursie georganiseerd voor de leden van de Molenvrienden met hun partner, deze excursie zal plaatsvinden in de noordoosthoek van onze molenregio en wel in Plasmolen. Het programma is onder voorbehoud als volgt: (15 uur) ontvangst met koffie en koek bij molensteenmakerij Hans Titulaer, gedurende 1½ uur zal Hans ons alles bijbrengen op het gebied van het maken en scherpen van molenstenen, tevens kunnen we zijn bedrijf bezichtigen. Hierna wandelen we naar de Bovenste Plasmolen alwaar we een rondleiding krijgen van Karel Siebers en Peter Pouwels in de 14e-eeuwse boven- en middenslag watermolen. De molen zal in bedrijf zijn en malen, onder voorbehoud zal ook de daar aanwezige stationairmotor in bedrijf zijn. Na deze rondleiding wandelen we terug naar Plasmolen waar we in een restaurant de gezamenlijke maaltijd gaan nuttigen en deze dag op een gezellige manier gaan afsluiten. Voor deze dag ontvangen alle leden nog een uitnodiging met acceptgirokaart voor de onkosten, waarmee u zich dan op kunt geven voor deze dag. Tevens zal dan het gehele programma met de tijden bekend zijn.

Voor de zondag 17 april hebben we een fietstocht op het programma staan waaraan iedereen uit de regio kan meedoen. De fietstocht bestaat uit een grote tocht van ongeveer 40 km of een noordelijke of zuidelijke van 20 km, de routebeschrijving is dan af te halen bij een van de molens. De fietstocht voert langs de molens in het Land van Cuijk en Noord-Limburg die vlakbij de Maas liggen (Cuijk, Oeffelt, Beugen, Heijen, Gennep en Plasmolen, zie de kaart op deze pagina). Deze molens zullen met uitzondering van Plasmolen allemaal draaien. Op en rond deze molens zal van alles te doen zijn voor groot en klein en op de molens van Oeffelt en Gennep zullen er ieder uur demonstraties gegeven worden in het omgaan met de molen (kruien, opzeilen vangen, etc.), dit in het kader van het werven van leerling-molenaars en natuurlijk willen wij het ledenbestand van niet-molenaars van onze vereniging ook uitbreiden. In de regionale bladen zal er hopelijk ook aandacht aan besteed worden en kunt u er dan meer over lezen. Als we een lekker weertje hebben zal het zeker een gezellige dag worden en graag zie ik u dan. Tot dan.

Tekst: Walter Cornelissen
Kaart: Marko Sturm

Molens in de regio

Nooitgedacht te Afferden

Zoals Harrie Beijk vorig jaar al had aangekondigd, zijn de lange schoren na 'n lange uitwerktijd vernieuwd. Het jaarlijks onderhoud is uitgevoerd en het komende jaar staat er een schilderbeurt voor de molen op het programma.
In de provincie Limburg maakt men zich zorgen of de provinciale onderhoudssubsidie van 40% gehandhaafd zal blijven. Deze staat tengevolge van de nieuwe rijkssubsidie regeling (BRIM) ter discussie. Voor het afgelopen jaar is ze nog wel goedgekeurd. Maar wat dat voor de particuliere moleneigenaren en gemeentelijke molens zal gaan betekenen, is de vraag. Gelet op de alom aangekondigde bezuinigingen hopen we er maar het beste van.

Harry Kaak draait de laatste tijd ook hier regelmatig op de molen. Die Harry kan er maar niet genoeg van krijgen. Drie molens om op te draaien, liepen ze nu ook nog maar vanzelf af!

De Hoop te Beers

De laatste ontwikkelingen rondom de restauratie van de molen in Beers stemmen ons niet hoopvol. Problemen in verband met de verkoop van de schuur die de opbouw van de stelling bemoeilijkt, houden de beslissing tot goedkeuring van de restauratie op. Het voor de restauratie gereserveerde geld is inmiddels door het rijk al weer besteed. Voor oktober moet er overeenstemming zijn en de nieuwe subsidie zijn aangevraagd anders verandert de molen de Hoop in een ***hopeloos geval***.

Martinus te Beugen

De reparatie aan de muts en het plaatsen van een nieuw plaatje in de taatspot van de koning waarvan sprake was in nummer 51 hebben hun beslag gekregen.
De derde beltdeur en een klinkervloer in de invaart zijn nog toekomstmuziek. Dan moet waarschijnlijk het Chalet afgebroken worden en dat nu er verwarming, TV en een prachtige wandversiering (de andere molens krijgen die ook nog via Don) zijn aangebracht. Dat kan niet. Zeker nu, naar ik vernomen heb, men er ook nog een Senseo-koffiebar en gewone bar in wil bouwen. Dit laatste durf ik niet met zekerheid te beweren. In ieder geval is het hartstikke positief dat men de gastvrijheid in Beugen zo hoog in het (gilde)vaandel heeft staan.
Ze zijn met zijn allen, Hans had waarschijnlijk de regie en het hoogste woord, druk bezig geweest met het snoeien van de houtwal aan de zuidzijde van de molen. De spitijzers zijn vervangen en de vier roe-einden hebben een afsluitbare bevestiging voor de roeketting gekregen, zodat deze degelijk tegen vandalisme geborgd zijn. Het is daarom erg fijn dat er een techneut in de persoon van Robert Hoffman mee assisteert. Er is een nieuw steenbord geplaatst en het trapgat naar de kapzolder is in het kader van de ARBO-wetgeving van een luik voorzien. De molen heeft een algehele verfbeurt gekregen zodat hij er weer piekfijn uitziet en er weer even tegen kan.

Jan van Cuijk te Cuijk

2004 is een "turbulent" jaar geweest. In het begin van het jaar is door de molenaars Stefan Willems en Ben Verheijen, samen de Gemeente Cuijk, gezocht naar een goede organisatiestructuur voor de toekomst. Ben Verheijen heeft zich teruggetrokken als molenaar op de Jan van Cuijk. Stefan heeft nu het beheer over de molen, samen met enthousiaste collega's, Jaap Kool, een molenaar in opleiding, en Cor van Iersel, een vrijwilliger voor alle hand- en spandiensten.
Op 24 augustus is molenbouwer Beijk gestart met de reparatie- en restauratiewerkzaamheden. Ze hebben de roeden doorgeschoten en de askop voorzien van nieuwe wiggen en keerklossen. Vervolgens is de staart van de molen compleet vervangen en zijn ze verder gegaan met het aanpassen van de ophanging en geleiding van de pasbalk, het vernieuwen van de ophanging en staander van het luiwerk en het repareren en fixeren van de Van Bussel-neuzen. Ook zijn er nieuwe elastieken in de vorm van een binnenband van een auto aangebracht aan de remkleppen van de Van Bussel-neuzen.
De afgelopen maanden zijn ook gebruikt om de molen en het pakhuis op te ruimen. De privé-verzameling landbouwmachines, gereedschappen en instructiematerialen van Ben Verheijen zijn door hem grotendeels weggehaald. In de onderin ontstane ruimte hebben de molenaars een molenwinkeltje ingericht. Hier kan men molenproducten kopen voor de thuisbakkers. Wil men meer weten over de molen Jan van Cuijk kan men sinds kort terecht op:
www.molenjanvancuijk.nl. Deze website is door

buurtbewoners aangeboden aan molen Jan van Cuijk. De molen draaide afgelopen jaar vrijwel iedere zaterdag en vaak nog op doordeweekse dagen. Op 30 december hebben de molenaars het turbulente jaar afgesloten met het avondmalen. Deze avond hebben we een 150 bezoekers mogen verwelkomen op de molen.
Het molenjaar werd afgesloten met 82.000 omwentelingen op de teller.

Bergzicht te Gassel

Nadat de "uitvaart" prachtig in stijl gerestaureerd is en de deuren in zandloper motief geschilderd zijn, is de gehele invaart, Jan zijn winkeltje, gewit. Ook de gemetselde romp en de rest van de molen zijn weer eens goed in de verf gezet. Dat zie je dan ook op de foto (zie voorpagina) waarop de molen weer eens goed uit de verf komt.
Er is inmiddels ook een kruipaal vervangen maar daar kan het, vrezen we, niet bij blijven.
De heklatwiggen van de binnenroede zijn vervangen door tropische hardhouten wiggen.
Komend jaar willen we dat ook met de wiggen van de buitenroede doen. We proberen dan tevens de overmatige zeeg die nog steeds voor veel zeilslag zorgt te verminderen.

De biotoop is, ondanks beloftes van de gemeente Grave, om het doorschietend voormalige heide/bossage te kappen, nog steeds allerbelabberdst. Maar daarover elders meer.

De Reus te Gennep

Geen werkzaamheden op/aan de molen in het afgelopen jaar.
Er is een Risico Inventarisatie en plan van aanpak voor deze molen gemaakt, nu nog de uitvoering hiervan.

De Mariamolen te Haps

De molen heeft weinig kunnen draaien in 2004. Naast de windloze zondagen waarop de molen normaliter in bedrijf is, heeft lange tijd nog het euvel gespeeld van het snel warmlopende penlager. In het najaar heeft de firma Beijk de as naar voren gebracht en de bronzen plaat achter de pen vervangen door een stenen tegel. De eerste bevindingen lijken positief, zodat er weer langer met de molen gedraaid kan worden. Verder is er nog wat schilderwerk aan de molen verricht, zijn er delen van het keuvelens vernieuwd, is de bezetketting beter bevestigd, zijn er windhaken gekomen voor de beltdeuren en is er een kruipaal vervangen. Dankzij de toestemming van de gemeente aan de firma Beijk om jaarlijks in ieder geval minimaal het subsidiabele bedrag aan onderhoud te mogen besteden, kunnen dit soort kleine klusjes makkelijker en sneller gerealiseerd worden.
De gemeente heeft eind van het jaar de molenberg kaal gemaaid. Nu maar hopen dat er niet al te veel vandalisme bovenop de molenberg gaat plaatsvinden. Voorts is er eindelijk een verwijsbordje naar de molen in de aanpalende straten verschenen, zoals trouwens in de gehele gemeente Cuijk is gebeurd met alle belangrijke monumenten, gebouwen, e.d.

Projecten voor het komende jaar zijn de muren van de invaart en wellicht het stenen dek van de invaart dat wellicht vervangen gaat worden door een planken variant, zoals het vroeger ook was. In de verdere toekomst is het ook nog ooit de bedoeling de markante witte strepen op de zes hoeken van de romp terug te brengen. Waarschijnlijk wordt dit ooit in combinatie met de vervanging van de schaliën gerealiseerd.

Gerarda te Heijen

Ook hier zijn geen bijzondere werkzaamheden op/aan de molen verricht in het afgelopen jaar. Wel is de Risico Inventarisatie in beginstadium gereed voor deze molen.

De Lindense stellingmolen te Katwijk

Ook hier is de gehele molen geschilderd.
Eindelijk hebben ze vier nieuwe zeilen voor de molen kunnen bemachtigen al zijn het tweedehandjes. De zeilen zijn inmiddels vermaakt en dankzij de twee handige handjes van Peter zullen ze spoedig de molen weer volop doen draaien.
Het riet begint met name aan de zuid- en zuidwestkant slecht te worden. Maar ook hier regelt de pecunia de voortgang.
Het nieuwe metaalverwerkende bedrijf aan de westkant van 7 meter hoog draagt niet bij aan een betere biotoop. Aan de zuidkant is men begonnen de zandbergen te slechten. Het inrichten van de waterplas vordert ook, zodat hier het zicht op de molen er een stuk beter op wordt.

De Korenbloem te Mill

Hier is na een aantal jaren een positieve ontwikkeling te melden.
Raimondo Ligthart heeft in samenspraak met de Rijksdienst voor Monumentenzorg bij Beijk een offerte aangevraagd voor de restauratie van de molen. Deze is gunstig ontvangen. Zo heeft hij dan ook van de

gemeente Mill een renovatievergunning gekregen en is er bij de Rijksdienst subsidie aangevraagd. Op dit moment wacht hij op een positieve beschikking.
Als zijn molen gerestaureerd is wil hij graag met een vrijwillige molenaar op zijn molen gaan lessen om zich zo ook in het molenaarsvak te bekwamen.

Ramon en Tineke hebben op 26 september een zoontje genaamd Juul gekregen. Ook zij van harte gefeliciteerd.

De Vooruitgang te Oeffelt

Wat gebeurde er in 2004.
Er is extra versierd gedraaid op: Nationale molendag, Monumentendag, Brabants Molenweekend. Bij het overlijden van Prinses Juliana en Prins Bernhard werd de molen in de rouwstand gezet. De molen heeft gedraaid bij de doortocht van het gehandicaptenkonvooi.
In totaal hebben we 7 à 800 bezoekers ontvangen.
Televisiezender SBS6 heeft van en in de molen opnamen gemaakt, ten behoeve van ledenwerving voor "Het Gilde van Vrijwillige Molenaars". We hebben 4 leerlingen in opleiding gehad voor vrijwillig molenaar. Geslaagd zijn: G. Gerrits (Geffen), C. v.d. Have (Oss). Dit voorjaar 2005 gaan op examen: F. Heeren (Sambeek), H. Altemuller (Kalkar, D).
Vandalisme: In het afgelopen jaar is de schijnwerperglasbescherming vernield. Het glas van het info bord onder de poort is stukgeslagen. Het plexiglas van het grote bord in het plantsoen is zwaar bekrast. Dit is gerapporteerd en er is aangifte gedaan bij de politie. Extra draad is geplaatst voor versperring van de toegang tot de molenbelt vanuit de parkeerplaats.

Door molenmaker Coppes is de molen dit jaar weer onderhanden genomen. Het buitenwerk is volledig geschilderd. Verder in grote lijnen: verrotte uiteinden van lange en korte schoren zijn vervangen. Staartbalk is bijgewerkt en verrot hout in ramen bijgewerkt.
Het grote wiel is afgedraaid, de vang is bijgewerkt en opnieuw afgesteld.

De Korenbloem en watermolen te Oploo

Allebei de molens zijn, het wordt eentonig, van een nieuw kwastje voorzien en mogen weer gezien worden. Op de korenmolen zijn nieuwe zeilen aangebracht. Overigens gaat daar volgens Jan alles rustig zijn gangetje.
Ze draaien er nu met assistentie van Jurgen van Stiphout die laatst geslaagd is voor zijn diploma als vrijwillige molenaar. Vanaf deze plaats feliciteren we Jurgen en wensen hem veel plezier met zijn hobby.

De Bovenste Plasmolen te Plasmolen

Het afgelopen jaar is er niet veel gebeurd en is het rustig geweest. Voor de komende tijd (2005) staat het volgende op het programma: de aanpassing van het koelsysteem van de motor. Dit gaf in het verleden problemen ten gevolge van zand in het koelwater. In 2005 wordt een gesloten koelsysteem gemaakt met een radiator.
De sluizen worden aangepast zodat er minder lekkage is. Met de verantwoordelijke instanties wordt gekeken naar mogelijkheden om de watertoevoer en afvoer te verbeteren (lekkage toevoer, te hoog achterwater tijdens malen).

Luctor et Emergo te Rijkevoort

Sinds september 2004 is men langzaam begonnen aan de restauratie van de molen. Omdat het geplande restauratiegeld wel nooit zal komen, is er besloten dat er, in samenspraak met Harrie Beijk, kan worden bekeken wat er gerestaureerd gaat worden.
In 2004 zijn de kapotte stellingschoren vervangen en is het slechte stuk vloer van de graanzolder, inclusief de verrotte kinderbalken vervangen. Door de slechte draaivoorwaarden in de weekenden in 2004 is de teller blijven staan op iets meer dan 30 000 omwentelingen.

In juni is een neef van Ben Verheijen, Paul Verheijen begonnen als leerling-molenaar op de molen.

De Heimolen te Sint-Hubert

De bliksemafleider is gecontroleerd door het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Deze was niet helemaal in orde. Dit is gerapporteerd, maar er zijn nog geen stappen ondernomen door de gemeente Mill. Ook de brandblussers hebben weer de jaarlijkse controle gehad en zijn goedgekeurd.
De maalneut was versleten, daar heeft Harry een nieuwe voor gemaakt. Twee kammen in het spoorwiel zijn vervangen door nieuwe. De kruipalen hebben ook een onderhoudsbeurt gehad. Ze zijn boven rondom in de grond schoongemaakt en behandeld met een daarvoor geschikte teerlaag.
Om de draagbalk (splitbalk) had Harry een paar stroppen bevestigd, omdat ze flinke krimpscheuren hebben, maar volgens Harrie Beijk viel het best mee, deze zullen dan ook weer verwijderd worden, want het is geen fraai gezicht.
Harrie Beijk heeft verder de hele molen, aan een onderhoudsbeurtinspectie onderworpen en alle gebreken doorgegeven aan de gemeente Mill, ook hiervan is niets meer vernomen.

Al ongeveer een half jaar draait Walter Cornelissen mee op de Heimolen. Intussen zijn er heel wat kilo's graan gemalen. Door het meedraaien van Walter is de tellerstand opgelopen naar ongeveer 75 000 omwentelingen in het jaar 2004. De meelopende leerlingmolenaars Mart en Hans zijn door omstandigheden de laatste tijd niet veel op de Heimolen aanwezig.

Van de Fam. Vereijken hebben we enkele oude meelzeven, 'n meelschep, 'n bilhamer en een sjabloon voor het bestempelen van de meelzakken (met eigen naam) ontvangen, waarvoor hartelijk dank. Deze mooie oude spullen bewaren we op de Heimolen. Daar kun je ze tijdens een bezoek aan de Heimolen bekijken.

Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide
Ludger Pauls meldt via de e-mail dat op de "Rust na Arbeid" alles goed gaat. Sinds oktober 2004 wordt de molen op kosten van eigenaar-molenaar Ludger aangestraald door schijnwerpers. Deze branden van 17:00 uur tot 22:00 uur.
Tijdens de kersttijd (tot aan Driekoningen) sierde een ster met een diameter van 1,8 meter de bovenste wiek. Deze ster was geconstrueerd uit roestvrij staal en een lichtslang. Ludger heeft hiervoor veel positieve reacties ontvangen van mensen uit de omgeving, aangezien de kerk van Ven-Zelderheide geen toren heeft en de molen daarom het hoogste punt van het dorp is.

Alle belangrijke gebeurtenissen van de renovatieperiode zijn verzameld op een DVD. Verder heeft Ludger een DVD gekregen met opnames uit 1952 waarop de molen draaiend te zien is.

De Hamse molen te Wanroij

Het afgelopen jaar is de molen opnieuw geverfd, en ervoor behoorlijk uitgestukt. Ook hebben ze een koppel kapotte kunststenen geruild voor een koppel blauwe.
Het 25-jarig bestaan is, vanwege de kippenpest, een jaar later gevierd, een prachtige dag met een 25-tal tractorvrienden. Diverse keren zijn de schijnwerpers kapot gegooid.
Jos heeft op de verjaardag van zijn vrouw, Jozé, haar, naar voorbeeld van Jan, een dochter (Nouri) cadeau gedaan. Allebei ook van deze plaats van harte!
Dit jaar willen ze het koppel blauwe stenen in orde maken en hopelijk krijgen ze binnenkort ook weer nieuwe schijnwerpers in de grond.

Mari Goossens

Geschiedenis opleiding

Van Theo van Bergen ontvingen wij een opgave van leerling-molenaars en instructeurs die in 1978 als zodanig bezig waren. Op het lijstje – geschreven door de heer Nick Wortman – staan 19 namen waaronder die van de 2 instructeurs t.w. de heren J. Kessels en N. Wortman. Beiden zijn reeds overleden. Van deze 19 mensen zijn er op het ogenblik 4 lid van de vereniging en van deze 4 zijn er 2 nog actief als molenaar m.n. Theo van Bergen en Peter Simons. Voor de volledigheid treft u onderstaand alle namen en de toenmalige woonplaats van de betrokkenen aan:

J.M.J. Kessels	Cuijk
Theo van Bergen	Oeffelt
Maria Bouman	Cuijk
Jan Broeders	Cuijk
Paul Flachs	Boxmeer
Franka Geurts	Cuijk
Theo Geurts	Cuijk
Edmon van Heteren	Grave
Henk Hulscher	Cuijk
Gerard Clopper	Cuijk
Albert Koot	Cuijk
Cor Linders	Cuijk
Jo Pennings	Cuijk
Arian Plas	Cuijk
Ben Verheijen	Cuijk
Bart Wijgergans	Nijmegen
Peter Simons	Cuijk
Arjan Wortman	Cuijk
Nick Wortman	Oeffelt

Van bovenstaande 17 leerlingen hebben er 5 hun opleiding met een succesvol examen afgesloten. Het zou mooi zijn als we voor dit jaar ook een dergelijke lijst konden tonen, al was het maar de helft. Helaas, het huidige aantal leerlingen voor onze regio bedraagt slechts 4. Maar wie weet, we hopen op betere tijden.

Frits Harteman

Molenbezoek in de regio

Ronde stenen bergmolen “Nooitgedacht” te Afferden
Openingstijden: geen vaste openingstijden
Eigenaar: Harrie Beijk
Telefoonnummer(s): 0485-531910

Ronde stenen bergmolen “Martinus” te Beugen
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Frits Harteman; Hans Heijs en Marko Sturm
Telefoonnummer(s): resp. 0485-572271; 0485-577330 en 0485-573616

Ronde stenen bergmolen “Jan van Cuijk” te Cuijk
Openingstijden: zaterdag 9:30 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Stefan Willems
Telefoonnummer(s): 0485-318028

Achtkante bergmolen “Bergzicht” te Gassel
Openingstijden: zaterdag van 10:00 tot 17:00 uur, diverse doordeweekse dagen
Molenaar(s): Jan van Haren en Mari Goossens
Telefoonnummer(s): resp. 0486-472419 en 0485-573815

Ronde stenen bergmolen “De Reus” te Gennep
Openingstijden: woensdagmiddag van 13:00 tot 16:00
Molenaar(s): Harry Kaak en Jan Coopmans
Telefoonnummer(s): resp. 0485-516619 en 0485-511760

Zeskante bergmolen “Mariamolen” te Haps
Openingstijden: zondagmiddag van 15:00 tot 18:00 uur
Molenaar(s): Don Werts
Telefoonnummer(s): 0485-322460

Achtkante bergmolen “Gerarda” te Heijen
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Harry Kaak en Frank Heeren
Telefoonnummer(s): resp. 0485-516619 en 0485-576869

Achtkante stellingmolen te Linden / Katwijk
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:30 tot 12:30 uur
Molenaar(s): Peter Simons
Telefoonnummer(s): 0485-313673

Ronde stenen bergmolen “De Korenbloem” te Mill
Openingstijden: niet geopend voor bezoek (in restauratie)
Molenaar(s): geen

Ronde stenen bergmolen “De Vooruitgang” te Oeffelt
Openingstijden: zaterdagmorgen van 10:00 tot 13:00 uur (winter) of 9:00 tot 12:00 uur (zomer)
Molenaar(s): Theo van Bergen en John Houben
Telefoonnummer(s): resp. 0485-361718 en 0485-320994

Standerdmolen “De Korenbloem” te Oploo
Watermolen te Oploo
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet; Piet Geenen en Jurgen van Stiphout
Telefoonnummer(s): resp. 0485-383551 en 0485-382891

“De Bovenste Plasmolen” te Plasmolen
Openingstijden: iedere tweede zaterdag van de maand van 11:00 tot 16:00 uur (van mei tot en met oktober)
Molenaar(s): Karel Siebers
Telefoonnummer(s): 024-6963357

Ronde stenen stellingmolen “Luctor et Emergo” te Rijkevoort
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:30 uur
Molenaar(s): Robbert en Sytske Verkerk; Paul Verheijen
Telefoonnummer(s): 0485-313647

Ronde stenen bergmolen “De Heimolen” te Sint-Hubert
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Harry Daverveld en Walter Cornelissen
Telefoonnummer(s): 0485-453353 en 0485-478818

Ronde stenen bergmolen “Rust na Arbeid” te Ven-Zelderheide
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Ludger Pauls
Telefoonnummer(s): 0485-515789

Standerdmolen “De Hamse Molen” te Wanroij
Openingstijden: zaterdag van 10:00 tot 14:00 uur
Molenaar(s): Jan Selten en Jos Verberk
Telefoonnummer(s): resp. 0485-452587 en 0485-578243

N.B. De openingstijden zijn slechts een indicatie. In sommige gevallen is/zijn de molenaar(s) niet of op een ander tijdstip aanwezig. Wilt u zeker zijn van een bezoek aan de molen, dan adviseren wij u telefonisch contact op te nemen met de desbetreffende molenaar(s).

(advertentie)

van Eeten & Reijs Notarissen
Lid s.w.v. Land van Cuijk

Postadres: Postbus 11, 5450 AA MILL
Kantooradres: Oranjeboomstraat 3, MILL, Tel. 0485 - 451276 fax 454063

(advertentie)

BEIJK
molenmakers
houtrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a
5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910
fax 0485-532305

(advertentie)